

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 9^{ΗΣ} ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1933

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΡΑΚΤΙΒΑΝ

ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ὁ κ. Δημήτριος Αἰγινήτης ἐκλέγεται Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας διὰ τὴν πενταετίαν 1933-1937.

Οἱ κκ. **Charles Diehl, Wilhelm Dörpfeld, Nicolas Jorga, Edmond Pottier** καὶ **Paul Wolters** ἐκλέγονται ξένοι ἑταῖροι τῆς Ἀκαδημίας, προταθέντες ὑπὸ τῆς Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν.

Οἱ κκ. **Gerhard Hauptmann, Paul Kretschmer, Antoine Meillet, William Miller, Anne de Noailles, Δημοσθένης Ροῦσσοσ, Eduard Schwyzer** καὶ **Jacob Wackernagel** ἀντεπιστέλλοντα μέλη τῆς Ἀκαδημίας, προταθέντες ὑπὸ τῆς Τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν.

Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Κτενᾶς ὀρίζεται ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἀκαδημίας εἰς τὸ ἐν Washington συνερχόμενον 16^{ον} Διεθνὲς Γεωλογικὸν Συνέδριον.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς καταθέτει τὰ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἀποσταλέντα συγγράμματα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.— Ἀναστασίου Γορδίου. Ἀπαρίθμησις ἀπασῶν τῶν ἐν τῇ πόλει τῆς Ζακύνθου ἐκκλησιῶν μετ' ἐπιγραμμάτων διστίχων ἱαμβικῶν ἐν ἔτει 1689, ὑπὸ **Κ. Δυοβουνιώτου**.

Ὁ σεβ. μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Ἰεζεκιήλ ἐδώρησε πρὸ τινος εἰς τὸ σπουδαστήριον τῆς θεολογικῆς σχολῆς καὶ νέον χειρόγραφον, δοθὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἰρεντίνῃ τῆς Καρδίτσης δημοδιδασκάλου κ. Κωνστ. Κατσιούλα.

Τὸ περιεχόμενον τοῦ χειρογράφου τούτου, γραφέντος κατὰ τὸν δέκατον ὄγδον αἰῶνα καὶ ἀποτελουμένου ἐκ 256 ἡριθμημένων σελίδων (0,14 X 0,10), εἶναι τὸ ἀκόλουθον·

1. (σ. 1—201) «Βίοι τῶν φιλοσόφων ἠθικώτατοι εὐγαλμένοι ἀπὸ τὸν Λαέρτιον καὶ ἄλλους παλαιούς συγγραφεῖς μεταφρασθέντες εἰς κοινὴν διάλεκτον παρ' Ἀναστασίου τοῦ Γορδίου τοῦ ἐξ Ἀγράφων καὶ προτεθέντες εἰς κοινὴν ὠφέλιαν τῶν φιλολόγων».

Οἱ βίοι οὗτοι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι ἐξήκοντα τέσσαρες· Θαλῆ (σ. 1-7). Σόλωνος (7-14). Χίλωνος (15-18). Πιπτακοῦ (19-22). Ζωροάστρου (23). Ἀναξιμάνδρου (23-24). Βίαντος (24-29). Κλεοβούλου (29-32). Περιάνδρου (32-34). Ἀναχάρσιδος (34-38). Μύσωνος (38-39). Ἐπιμενίδου (39-43). Φερεκίδου (43-45). Ὀμήρου (45-47). Λυκούργου (47-50). Ἀναξιμένους (50-51). Πυθαγόρου (51-59). Ἀναξαγόρου (59-61). Κράτητος (61-62). Στίλπωνος (62-63). Σιμωνίδου (64-66). Ἀρχύτα (66-68). Αἰσώπου (68). Ζήνωνος (68-72). Γοργίου (72-73). Ἰσοκράτους (74-77). Πρωταγόρου (78-80). Χρυσίππου (80-81). Σωκράτους (81-100). Ἀριστίππου (100-106). Ξενοφώντος (106-107). Ἀντισθένης (108-110). Ἀλκιβιάδου (110-113). Αἰσχίνου (113-114). Εὐριπίδου (114). Δημοσθένους (114-118). Σοφοκλέους (118-120). Περικλέους (120-121). Θεμιστοκλέους (121-123). Ἀριστείδου (124-125). Δημοκρίτου (125-127). Ἴπποκράτους (127-130). Εὐριπίδου (130-131). Ἐμπεδοκλέους (131-132). Παρμενίδου (132-133). Διογένης (133-145). Καρνεάδου (145-146). Πλάτωνος (146-156). Ἀριστοτέλους (156-164). Αἰσχύλου (164). Ἀπουληίου (165-167). Πλωτίνου τοῦ Πλατωνικοῦ (167-169). Ξενοκράτους (169-173). Ἀναξιμένους (173-174). Ἐπικούρου (174-177). Καλλισθένης 177-180). Ἀρκεσίλα (181). Θεοφράστου (181-188). Ἀρχιμήδους (188-190). Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου (190-195). Φιλήμονος (195-196). Τίτου Λιβίου (196-197). Σκηπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ (197-200). Τουλίου (200-201).

Ἐν σελίδι 201.

«Τέλος σὺν Θεῷ ἀγίῳ τῆς παρούσης βίβλου ,αχ'η' Δεκεμβρίου γ. Εἰς τὸ Ἀνατωλικὸν τῆς Αἰτωλίας».

2. (σ. 209-227). «Ἀπαρίθμησις ἀπασῶν τῶν ἐν τῇ περιφῆμῳ πόλει Ζακύνθῳ εὐρισκομένων εὐαγῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐπὶ μιᾷ ἐκάστη ἐπιγράμματα δίστιχα ἱαμβικὰ συντεθέντα παρ' Ἀναστασίου ἱερομονάχου τοῦ Γορδίου, τοῦ ἐξ Ἀγράφων».

Ἐν σελίδι 227.

«Ταυτί τὰ ἱαμβικὰ ἐπιγράμματα τῶν ἐν τῇ Ζακύνθῳ ἐκκλησιῶν πεποιήνται παρ' Ἀναστασίου ἱερομονάχου τοῦ Γορδίου, ἀποκεκλεισμένου ὄντος ἐν τῷ λαζαρέτῳ, παραμυθίας τινὸς χάριν τῆς ἧς εἶχεν ἐκεῖσε ταλαιπωρίας.

,αχπθ' ἔτος τὸ σωτήριον».

Ἀπαριθμεῖ ἐν ὄλφ 69 ἐκκλησίας, ὧν 62 τῶν ὀρθοδόξων καὶ 7 τῶν δυτικῶν. Ἐκ

τῶν 62 ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν 5 εὐρίσκονται ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως, αἱ δὲ λοιπαὶ 57 ἐκτὸς αὐτῆς. Αἱ ἑπτὰ τῶν δυτικῶν κεῖνται ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως.

3. (σ. 228-247). «Ἔτερα ἐπιγράμματα Ἀναστασίου Γορδίου ἱερομονάχου τοῦ ἐξ Ἀγράφων ποιηθέντα ἐν Ζακύνθῳ».

Τὰ ἐπιγράμματα ταῦτα εἶναι τὰ ἀκόλουθα τεσσαράκοντα ὁκτώ·

α' «Εἰς εὐφημίαν καὶ αἶνον τοῦ ὑψηλοτάτου καὶ γαληνοτάτου δουκὸς τῆς τῶν Ἐνετῶν ἐκλαμπροτάτης ἀρχῆς, τροπαιούχου, νικητοῦ, ἀηττήτου Φραγκίσκου τοῦ Μορζήνου, ἥτοι τοῦ Μαυροκένου, τοῦ τῆς περιφανοῦς Πελοποννήσου κατακρατήσαντος» (σ. 228-229).

β' «Ἔτερον εἰς αὐτὸν ἐξελαύνοντα τοὺς ἀθέους Ἀγαρηνοὺς ἐκ τῆς Ἑλλάδος» (229-230).

γ' «Εἰς τὸν σοφώτατον καὶ λογιώτατον μητροπολίτην Σεβαστείας, ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον πάσης Ἀρμενίας, κύριον κύριον Ἰωσήφ Δόξαν τὸν ἐκ Ζακύνθου» (230-231).

δ' «Προτρεπτικὸν εἰς πόλεμον» (232).

ε' «Εἰς τὸν αἰδεσιμώτατον καὶ λογιώτατον ἀρχιπρεσβύτερον τῆς Ζακύνθου κύριον Δημήτριον τὸν Σουμμάκιον» (232).

ς' «Καὶ ἄλλως εἰς τὸν αὐτὸν» (232-233).

ζ' «Εἰς εἰκόνα Νεκταρίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων» (233).

η' «Εἰς τὴν αὐτὴν εἰκόνα τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου» (233).

θ' «Εἰς τὴν πονηθεῖσαν αὐτῷ ἱερὰν βίβλον» (233).

ι' «Ἄλλο» (234).

ια' «Εἰς τὴν περιφημον νῆσον Ζάκυνθον» (234).

ιβ' «Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ λογιωτάτου Ἀγγέλου Σουμμακίου τοῦ Ζακυνθίου» (234).

ιγ' «Καὶ ἄλλως» (234).

ιδ' «Εἰς τὸν εὐγενέστατον καὶ λογιώτατον Ἐμμανουὴλ τὸν Βυζάντιον, φιλόσοφον καὶ ἱατρὸν ἐν τῷ τοῦ Παταύτου ἀρχιλυκείῳ στεφθέντα, ὡς ἐπ' ἄκρον φιλοσοφίας καὶ ἱατρικῆς ἐλάσαντα» (235).

ιε' «Ἔτερον εἰς τὸν αὐτὸν» (236).

ις' «Εἰς τὸν πανιερώτατον καὶ σοφώτατον μητροπολίτην Φιλαδελφείας ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, τὸν ἐκ τῆς περιφήμου νήσου Κεφαλληνίας, κύριον κύριον Μελέτιον Τυπάλδον» (236-237).

ις' «Ἄλλο» (237).

ιη' «Εἰς εἰκόνα Γρηγορίου ἱερέως Μαρᾶ, τοῦ Κρητὸς» (237).

ιθ' «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Μάρκου ἱερέως» (238).

κ' «Εἰς εἰκόνα Μάρκου ἱερέως τοῦ Μαρᾶ» (238).

κα' «Εἰς τὸν ἐν φιλοσόφοις ἄριστον καὶ ἐν ἱατροῖς ἐξοχώτατον κύριον κύριον Γεώργιον, ὄν ἡ φήμη τοῖς πᾶσι Καλαφάτην ἐγνώρισεν» (238).

κβ' «Εἰς τὸ Ἀνατωλικὸν ἐν χειμῶνι ὑπὸ τῶν ὑδάτων καλυπτόμενον» (239).

κγ' «Εἰς μοναχοὺς κρεωφαγοῦντας» (239).

κδ' «Εἰς ζεῦγος χελιδόνων ὑπὸ γαλῆς ληφθέντων καὶ σπαραχθέντων» (239).

κε' «Εἰς Νικόδημον, τὸν ἐμὸν διδάσκαλον, θανόντα» (240).

κς' «Ἐπιτάφιον εἰς Εὐγένιον τὸν Ἰωαννοῦλιον τὸν ἐμὸν πνευματικὸν πατέρα καὶ διδάσκαλον» (240).

- κζ' «Ἐπιτάφιον εἰς τὴν τοῦ Ἀδάμ δμοζυγον» (240).
 κη' «Μετάφρασις εἰς τὸ ἑξαποστειλάριον τοῦ Πάσχα», τὸ «Σαρκί ὑπνώσας» (241).
 κθ' «Μετάφρασις τοῦ ἑξαποστειλαρίου τῆς Μεσοπεντηκοστῆς» «Ὁ τὸν κρατῆρα ἔχων» (241).
 λ' «Ἐτέρα εἰς τὸ «Τῆς ψυχῆς τὰ ὄμματα» (242)».
 λα' «Μετάφρασις τοῦ Χριστοῦ ἀνέστη» (242).
     «Ἐν τῷ Ἀνατωλικῷ κατὰ τὸ ,αχ'ς' ἔτος».
 λβ' «Ἐτέρα κατὰ τὸ ,αχ'η' ἔτος» (242).
 λγ' «Ἐτέρα κατὰ τὸ ,αχ'θ' ἔτος» (243).
 λδ' «Ἐτέρα κατὰ τὸ ,αψα' ἔτος» (243).
 λε' «Ἐτέρα κατὰ τὸ ,αψβ' ἔτος» (243).
 λς' «Εἰς τὸν μουσικώτατον κύριον Ἀναστάσιον τὸν ἐξ Ἰωαννίνων» (244).
 λζ' «Ἄλλο» (244).
 λη' «Τὸ ὑπὸ τὸ τέμπλον τῆς ἁγίας Πισρασκευῆς εἰς τὰ Βρανιανά» (244-245).
 λθ' «Ἐπιτάφιον εἰς Γρηγόριον τὸν Μάνεσιν» (245).
 μ' «Ἐτερον εἰς τὸν αὐτὸν» (245).
 μα' «Ἐπιτάφιον εἰς Ἰάκωβον, τὸν ἐπίσκοπον Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων» (246).
 μβ' «Ἐπιτάφιον εἰς Ἀλέξανδρον, τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου Λουδαρέκκα» (246).
 μγ' «Εἰς βίβλους» (246).
 μδ' «Εἰς τὴν ἱερὰν βίβλον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου» (247).
 με' «Καὶ ἄλλως» (247).
 μς' «Καὶ ἄλλως» (247).
 μζ' «Καὶ ἄλλως» (247).
 μη' «Καὶ ἄλλως» (247).

Αἱ σελίδες 202 - 208 καὶ 248 - 256 εἶχον κατ' ἀρχὰς ἀφειθῆ ἄγραφοι, ἔπειτα δ' εἰς τινὰς τούτων ἐγράφησαν ὑπὸ μεταγενεστέρων χειρῶν ἀνάξια τινὰ λόγου, ὡς τὰ πολλὰ ἀντίγραφα τεμαχίων ἐκ τῶν ἐν τῷ κώδικι κειμένων.

Ἐκ τῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ κώδικι περιεχομένων τριῶν ἀνεκδότων ἔργων τοῦ Ἀναστασίου Γορδίου¹ ἐκδίδω κατωτέρω τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ἐν τῇ πόλει τῆς Ζακύνθου ἐκκλησιῶν μετὰ τῶν διστίχων ἱαμβικῶν ἐπιγραμμάτων ἐπιφυλασσόμενος νὰ ἐκδώσω ἀλλαχοῦ τὰ «Ἐτερα ἐπιγράμματα» αὐτοῦ.

² *Απαρίθμησις ἀπασῶν τῶν ἐν τῇ περιφῆμῳ πόλει Ζακύνθῳ εὑρισκομένων εὐαγῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐπὶ μιᾷ ἐκάστη ἐπιγράμματα διστίχα ἱαμβικὰ συντεθέντα παρὰ Ἀναστασίου ἱερομονάχου Γορδίου, τοῦ ἐξ Ἀγράφων.*

¹ Περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἀναστασίου Γορδίου πρβλ. Γ. ΖΑΒΙΡΑ Νέα Ἑλλάς (σ. 134-135). Κ. ΣΑΘΑ Νεοελ. φιλολογία (437 - 439) καὶ Μεσαιωνικῆ βιβλιοθήκη (τομ. Γ σ. πστ' καὶ 533 - 540). Α. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Προσθήκαι καὶ Διορθώσεις (σ. 73). Γ. ΑΙΝΙΑΝΟΣ Ἰωνιάς (σ. 87 ἔ.). ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ἐν περιοδικῷ Σμύρνης «Ὀμηρος» (5, 1877, σ. 76 ἔ.). ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ «Περὶ τῶν σ' ἐρμηνευτῶν» (4, σ. 817). ΠΑΡΑΝΙΚΑ Σχεδιάσμα (σ. 91 καὶ 98). ΣΠΥΡ. ΔΑΜΠΡΟΥ Νέος Ἑλληνομνήμων (4, σ. 27, ἔ., 5, σ. 105 ἔ) καὶ πρ. ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ ἐν περιοδικῷ «Ῥωμανὸς ὁ Μελωδὸς» (1, 1932, σ. 133 - 152).

- α' Ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος ἐν τῷ τῆς ψάμμου αἰγιαλῷ, μικρὸν ἄποθεν τοῦ λαζαρέτου πρὸς ἀνατολάς.
Οὐδὲν πτοήσει τὴν Ζακυνθίων πόλιν
αἴφνης ἐπελθόν, Σπυριδῶν γὰρ ἐν λόγῳ.
- β' Τοῦ ἁγίου Νικολάου εἰς τὸ λαζαρέτον.
Τὸν τῆς ὑγείας οἶκον ἢ Νικολάου
χάρις φυλάττει δίχα παντοίας νόσου.
- γ' Τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ἣτις λέγεται τῶν μαραγγῶν.
Βασιλέων τὸν πρῶτον ἐν χριστωνύμοις
ὁ ναὸς οὗτος ἐν τιμαῖς ἔχει λίαν.
- δ' Τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, ἣτις λέγεται τῶν Σιναΐτῶν.
Σίνοιον αὐχεῖ τὴν χάριν σοῦ λειψάνου
Ζάκυνθος αὐχεῖ τὴν χάριν σῶν θαυμάτων.
- ε' Τῶν ἁγίων μ' μαρτύρων, ἣτις λέγεται τοῦ Καλέκα.
Τεσσαράκοντα μαρτύρων Χριστοῦ νέφος
τόνδ' οἶκον ἴσχει τερπνότατον χωρίον.
- ς' Τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἣτις λέγεται τῶν μακελλαρίων.
Κἂν τοῖς μακέλλοις ἢ Νικολάου χάρις
τομώτερον δείκνυται τῆς πλάνης ξίφος.
- ζ' Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἣτις λέγεται τῶν ραπτῶν.
Στήλην Ἀθανάσιον ὀρθοδοξίας
ἐνθάδ' ἔχεις με πάντοθεν γεγραμμένην.
- η' Τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου, ἣτις λέγεται τοῦ Μουτζενίγου.
Δέδοικα μὴ λάθῃ με θησαυρὸς μέγας,
ἀδελφὸς Ἰάκωβος ὢν τοῦ Κυρίου.
- θ' Τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, ἣτις λέγεται τοῦ Τρόμπα.
Ἀντώνιος ζῶν τὴν ἔρημον ἠγάπα,
νῦν δ' ἐν Ζακύνθῳ τῇ πόλει οἰκεῖ μέσος.
- ι' Τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἣτις λέγεται τοῦ Πετρούτζου.
Μὴ μοι Γεωργίῳ τοῦ θαυμασίου
λήθῃ γένοιτο, σεπτὸς οὐ νεὸς ὄδε.
- ια' Τῆς Παναγίας τῆς πισκοπιανῆς, ἣτις λέγεται τῶν Κρητικῶν.
Κρητῶν, ὅσοι σάζεσθε, τῆς σωτηρίας
ὑμῶν τιμᾶτε τὴν προφανῆ αἰτίαν.
- ιβ' Τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, ἣτις λέγεται τοῦ Ἀβούρη.
Τὴν Βηθσαϊδᾶ ἀγνοῶν, ὅς τυγχάνει,
ἴτω, ὀράτω, ἐνθα οἶκος Ἀνδρέου.
- ιγ' Τοῦ ἁγίου Λαζάρου, ἣτις λέγεται τῶν Τζαγγάρων.
Ἐνταῦθα πάλιν ἐστὶν ἢ Βηθανία.
ἐνδον γὰρ ἢ ἔγερσις, ἢ τοῦ Λαζάρου.

- ιδ' Τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἣτις λέγεται ἄνω.
 Δυσὸν ναοῖν σοῖν βασιλευε, τρισμάκαρ,
 ἄνωθεν οὗτος ἄδεται ἐγχωρίως.
- ιε' Τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ αὐτῆ, ἣτις λέγεται κάτω.
 Κάτωθεν οὗτος τῇ διαφόρῳ θέσει,
 λάμποντες ἄμφω τῇ Ζακυνθίων πόλει.
- ις' Τῆς κυρίας Ὑπαπαντῆς, ἣτις λέγεται τοῦ Βεντούρη.
 Πρὸς ὑπαπαντὴν καὶ Ζάκυνθος ἡ πόλις
 Χριστοῦ πρόεισι τὴν Σιών μιμουμένη.
- ιζ' Τῆς κυρίας Φανερωμένης, ἣτις λέγεται τῶν ἀδελφῶν.
 Οὐ κρυπτός ἐστι τῆς πεφανερωμένης
 ὁ φωτολαμπῆς καὶ σεβάσιμος δόμος.
- ιη' Τοῦ Προδρόμου, ἣτις λέγεται τοῦ Λογοθέτου.
 Τὸν τοῦ Λόγου κήρυκα καὶ φωτὸς λύχνον
 μικρὸν προελθὼν ὄμμασι βλέπειν δύνῃ.
- ιθ' Τῆς ἁγίας Μαρίνης, ἣτις λέγεται τοῦ Κουλουρά.
 Πανευπρεπὲς τὸ κάλλος ἦν τῆς Μαρίνης,
 πανευπρεπῆς καὶ οἶκός ἐστι Μαρίνης.
- κ' Τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ, λέγεται δὲ καὶ αὐτῆ τῶν ἀδελφῶν.
 Τὸ Ἡλιοῦ τέθριππον ἄρμα σοι τόδε,
 εἰς οὐρανὸς ἀνάγον ἀρετῆς φίλους.
- κα' Τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ἀποστόλου, ἣτις λέγεται τοῦ Μπαριζοῦ.
 Εἶ σου τὸ οὖς τοῖς ἔνδον ὑποθῆς λόγους,
 Χριστοῦ ἀκούσεις ρητορεῦον τὸ στόμα.
- κβ' Τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, ἣτις λέγεται τοῦ Νομικοῦ.
 Εὐαγγελιστῶν Πράξεων συγγραφέως
 φήσεις ἀκούων Λουκᾶ τοῦ θαυμασίου.
- κγ' Ἐτέρα τῶν ἁγίων μ' μαρτύρων, λέγεται δὲ καὶ αὐτῆ τῶν ἀδελφῶν.
 Στερεῶν ἀθλητῶν ναὸς ἄλλος μαρτύρων
 εσσαράκοντα, ὧν ὕδωρ, ψυχὸς τέλος.
- κδ' Τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, ἣτις λέγεται τοῦ Καφοκεφάλου.
 Ὁ παντελῆ τὴν ρῶσιν αἰτῶν, ἐλθέτω
 τῷ ἰατρείῳ τοῦ σοφοῦ Ἀναργύρου.
- κε' Τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου ἐτέρα, ἣτις καλεῖται τοῦ Ἀνδριτίζη.
 Ἀντώνιος, τὸ θαῦμα τῶν Αἰγυπτίων,
 καὶ τῇ Ζακύνθῳ θαῦμα τυγχάνει μέγα.
- κς' Τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου, ἣτις λέγεται τοῦ Πρωτοπαπᾶ
 τοῦ Κρητικοῦ.
 Ὁμωνυμῶν σοι προσκυνήσων ἐκ πόθου
 τῷ σῷ ναῷ πάρειμι καὶ με προσδέχου.

- κζ' Τῆς ἁγίας Μαρίνης ἑτέρα, ἣτις λέγεται τοῦ Μαιμάου.
 Τῆς Πισιδῶν Μαρίνα ἡ μάρτυς κλάδος,
 Ζακυνθίων Μαρίνα ἡ μάρτυς φύλαξ.
- κη' Τῆς Παναγίας, ἣτις καλεῖται τοῦ Πικροῖδη.
 Πάναγνος οἶκος μητροπαρθένου κόρης
 ψυχαῖς ἀνάγνοις ἀγιασμόν παρέχων.
- κθ' Τῆς ἁγίας Ἄννης, ἣτις καλεῖται τοῦ πατρὸς Κέκκου, ἥτοι Φραγκίσκου.
 Ὁ σεπτὸς οἶκος μητρὸς Ἄννης Παρθένου
 Θεὸν τεκούσης ὑπὲρ ἔννοιαν μόνης.
- λ' Τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰς τὴν ἀγυιάν, ἣτις καλεῖται ἰταλιστὶ σαλιντζάδα. Ἔστι δὲ καὶ αὕτη τῶν ἀδελφῶν.
 Μηδεὶς παρέλθῃ τὸν νεὼν Δημητρίου
 ἀμνημόνευτον ἕρημιον γὰρ μάλα.
- λα' Τῆς Παναγίας, ἣτις καλεῖται τοῦ Γαβαλᾶ.
 Τὸ χαῖρε καὶ νῦν σοί, τὸ τοῦ ἀρχαγγέλου,
 ὡς ἄλλος οὐδεὶς ὕμνος ἀρμόττει, κόρη.
- λβ' Τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἣτις καλεῖται τῆς Τζιπριάννας, ἥτοι Κυπριανῆς, ἐν ἣ αἰ μονάζουσαι.
 Τῆς ὀγδόης ἀντικρυς ἀντυγος πέλει
 ἀστὴρ φαεινὸς ἐκτὸς ἀνωμαλίας.
- λγ' Τῆς Ἀναλήψεως, ἣτις καλεῖται τοῦ Νομικοῦ.
 Οὐ τοῦτο κείνο τῶν Ἑλαιῶν ἔστ' ὄρος
 τύπος δ' ἀληθέστατος ὡς ἔστι, σκόπει.
- λδ' Τῆς ὀδηγητρίας, ἣτις καλεῖται αὐθεντική.
 Χρεῶν, ὅπη περ ἂν παρελκύσης βᾶσιν
 πρὸς τὴν ὀδηγὸν μὴ βραδύνειν τὸν δρόμον.
- λε' Τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἣτις καλεῖται τοῦ Ἀβούρη.
 Εὐαγγελισμοῦ μητροπαρθένου κόρης
 ὁ ναὸς οὗτος τὴν πανήγυριν ἄγει.
- λς' Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, καλεῖται δὲ καὶ αὕτη τῶν ἀδελφῶν.
 Οὐρανὸν εὐρὸν ἄτλας ὡς ἔχει, μύθος,
 ἐκκλησίαν Πέτρος δὲ καὶ Παῦλος, λόγος.
- λζ' Τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, τῶν ἀδελφῶν.
 Ἐαυτὸν ὄδε πᾶς παρασκευαζέτω
 ψυχὴν καθαρὰν εἰς Θεοῦ κατοικίαν.
- λη' Τῆς Παναγίας, ἣτις καλεῖται τοῦ Τζουρούφλη.
 Κάνταῦθα πάλιν οἶκος ἄλλος Παρθένου,
 ἐπεὶ δὲ ταύτης, μηδ' ἐρώτα τι πλέον.
- λθ' Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Εὐαγγελιστοῦ, ἣτις καλεῖται τοῦ Πατενιώτη, ἥτοι τοῦ ἐκ τῆς νήσου Πάτμου.
 Ἄλλη τίς ἐστι Πάτμος ἢ Ζακυνθίων

- τῶν σῶν κατακούουσα βροντῶν τρισμάκαρ.
 μ' Τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἣτις καλεῖται τοῦ γέροντος.
 Εἰ καὶ φιλεῖ τὰ πάντα γηράσκειν χρόνῳ
 γήρως ὑπερθεῖν ἀρετὴ πάντως μένει.
- μα' Τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἣτις λέγεται τοῦ μόλου. Καὶ αὕτη τῶν ἀδελφῶν.
 Τῷ σῷ ναῷ φοιτήσας, ἠὺφράνθηεν μάλα,
 ἐργάτα πολλῶν, Νικόλαε, θαυμάτων.
- μβ' Τῶν ἁγίων Πάντων καὶ αὕτη τῶν ἀδελφῶν.
 Τοῖς ἁγίοις ἅπασιν, ὧν δόμος πόλος,
 κἄν γῆ ναὸν τέτευχε Ζάκυνθος μέγαν.
- μγ' Τοῦ Παντοκράτορος, τῶν ἀδελφῶν.
 Πάντων ὁ κρατῶν χειρὶ παντοδυνάμῳ
 παθῶν κρατεῖν μοι χάριν ἀλόγων δίδου.
- μδ' Τοῦ ἁγίου Νικολάου, καλεῖται δὲ αὕτη τῶν ξένων, ἐν ἧ καὶ ἡ ἐπισκοπή.
 Βατὸς ξένους ἅπασι χῶρος τυγχάνω·
 τιμᾶν γὰρ οἶδα τὸν φιλοῦντα τοὺς ξένους.
- με' Τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ θαυματουργοῦ, ἣτις ἐκτίσθη νεωστὶ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν διὰ τὸ
 θαῦμα, ὃ ἀνεδείξατο ρυσάμενος τὴν πόλιν ἐκ τοῦ λοιμοῦ.
 Γεώργιόν τι οἶα ναόν σοι πόλις
 ἀνατίθησι τῆς ξένης σωτηρίας.
- μς' Τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐτέρα, ἣτις καλεῖται τοῦ Κόλλα.
 Ὅδμῃ τίς αὕτη; μῦρον ὄδῃ πη φίλε·
 τίνος δὲ τοῦτο; μάρτυρος Δημητρίου.
- μζ' Τοῦ ἁγίου Ἑλευθερίου.
 Τί δ' αὖ Ἑλευθέριος ἐνταυθοῖ μέγας;
 ἔλευθέραν δείκνυσι κακῶν τὴν πόλιν.
- μη' Τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, ἣτις λέγεται τοῦ Φραντζουῆ.
 Ἐμοὶ τιμᾶται δυὰς ἡ θαυμασία
 καὶ χριστοτερπῆς τῶν σοφῶν Ἀναργύρων.
- μθ' Τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης, ἣτις καλεῖται τοῦ Γριτάρη.
 Αἰκατερίνης μάρτυρος τῆς πανσόφου
 κλέος μέγα πέφυκε καὶ Ζακυνθίους.
- ν' Τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ἣτις καλεῖται τοῦ Δελάζαρι ἥτοι τοῦ Ἑλεαζάρου.
 Πάλαι Σπυρίδων κλεινὸς ἦν τοῖς Κυπρίοις
 καὶ νῦν Φαίαξι μᾶλλον καὶ Ζακυνθίοις.
- να' Τῆς κυρίας τῶν Ἀγγέλων, ἣτις λέγεται τοῦ παπᾶ Λαμπούδη.
 Τῶν ἀγγελικῶν ταγμάτων ὑπερτέραν
 ὡς κυρίαν τούτων σὲ προτρέπω σέβειν.
- νβ' Τῆς ἁγίας Τριάδος, τῶν ἀδελφῶν.
 Πᾶς πιστὸς ἀστράφθητι τρισὶν ἡλίοις

τῆς τρισσοφαοῦς καὶ μιᾶς θεαρχίας.

νγ' Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἣτις λέγεται εἰς τὸν τράφον.

Εἴ τις χρυσῷ πέφυκεν ἐκπεπληγμένος,
ἐνταῦθα χρυσοῦ ρύσις ἀφθονοστάτη.

νδ' Τοῦ ἐσταυρωμένου, καὶ αὕτη τῶν ἀδελφῶν.

Σταυρῷ παγεῖς ἠπλωσας, ὦ Θεοῦ Λόγε,
τὰς σὰς παλάμας κόσμον ἐκ πλάνης λύων.

νε' Τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, ἣτις καλεῖται τοῦ Κλαψῆ.

Καὶ σοῦ πρεπόντως τῷ ναῷ πᾶς νοῦν ἔχων,
ὀσιομάρτυς Παρασκευή, προστρέχει.

νς' Τῆς Παναγίας, ἣτις λέγεται τοῦ κρύου νεροῦ, ἥτοι τοῦ κρυεροῦ ὕδατος.

Τῶν σῶν ναμάτων ἐμφορηθῆναι θέλων
οὐ κατοκνήσω πάποτ' ἐνθάδε τρέχειν.

νζ' Τῆς ἁγίας Ἄννης ἐτέρα, ἣτις λέγεται τοῦ Φραντζοῦ.

Μητρός Θεοῦ μου τὴν ἁγίαν μητέρα
τιμῷ δεόντως ὡς καλῶν πρωταιτίαν.

Καὶ αἱ μὲν μέχρι τοῦδε ἀπηριθμημένοι ἐκκλησίαι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ζακυνθίων εἰσὶν, αἱ δὲ ἐξῆς ἐντὸς τοῦ λεγομένου κάστρου, ἥτοι τῆς ἀκροπόλεως.

Αἱ ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως ἐκκλησίαι.

νη' Τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἐν ἧ ἔστι καὶ μοναζουσῶν καταγώγιον.

Χάριτες ὄντως τῇ πόλει Ζακυνθίων
πολλοὶ μὲν εἰσι, Προδρόμου δὲ ἡ καλλίων.

νθ' Τῆς Παναγίας, ἣτις καλεῖται τῆς Λαβουρέντενας.

Οὐδὲν τὸ τεῖχος τοῖς πολίταις τυγχάνει,
εἰ μὴ τὸ τεῖχος ἐνδοθεν τῶν παρθένων.

ξ' Τῆς ἁγίας Μαρίνης.

Ἢ λεπτύνασα τὴν κάραν βροτοκτόνου
λέπτυνον ἐχθρῶν μηχανουργίας πάσας.

ξα' Τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Ταχὺς βοηθὸς πανταχοῦ, μάκαρ, πέλων
ἔσωθεν ἔξω τειχέων ἐν προμάχοις.

ξβ' Τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἣτις καλεῖται τῶν φουρνάρων, ἥτοι τῶν ἀρτοποιῶν.

Εὐαγγελισμὸς ἀρτοποιοῖς Παρθένου
ἄρτον τὸν οὐράνιον αἰεὶ παρέχει.

Ἐκκλησίαι τῶν Ἰταλῶν ἐντὸς τε καὶ ἐκτὸς κείμεναι τῆς πόλεως.

α' Τοῦ σάντ' Ἀντωνίου, ἥτοι τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου εἰς τὸ λαζαρέτον.

Πλημμύρα πολλὴ θαυμάτων Ἀντωνίου,
τούτων δὲ πίστις ἡ Παταίου πόλις.

- β' Τοῦ ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ εἰς τὸν φόρον, ἦτοι εἰς τὴν ἀγοράν.
 Εἶ τις μαθεῖν ἔροιο τοῦ Μάρκου δόμος,
 τὴν χεῖρα τείνας ἀγοράν οἱ δεικνύω.
- γ' Τῆς σάντα Μαρίας, ἦτοι τῆς ἁγίας Μαρίας, πλησίον τῆς ἁγίας Τριάδος.
 Μαρία πάντων ἁγιωτέρ' ἁγίων
 ἅγιον ὡς τεκοῦσα τὸν τῶν ἁγίων.
- δ' Τοῦ σάν Φραντζέσκου, ἦτοι τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου, εἰς τὸ κάστρον.
 Τῆς Ἰταλῶν γῆς βλαστός οὗτος τυγχάνει
 μοίρης ἁγίων τῶν παρ' αὐτοῖς οὐ κάτω.
- ε' Τῆς ἐπισκοπῆς τῶν Ἰταλῶν, εἰς τὸ κάστρον.
 Ἐπισκοπὴν μοι τήνδ' ἔφασαν τυγχάνει
 τῆς τῶν δυτικῶν τάξεως ἐπισκόπων.
- ς' Τῆς σάντ' Ἰουστίνας, ἦτοι τῆς ἁγίας Ἰουστίνης.
 Ἰουστίναν μάρτυρα τὴν πάλαι νόει,
 ναὸς καλῆς κάλλιστος ἀγνῆς παρθένου.
- ζ' Τῆς ἁγίας Βαρβάρας.
 Βαρβάρα κείσθω τέρμα τῆς στιχουργίας
 λυτρουμένη πάσης με ἔξ ἀρρωστίας.

Ταυτὶ τὰ ἱαμβικὰ ἐπιγράμματα τῶν ἐν τῇ Ζακύνθῳ ἐκκλησιῶν πεποιήνται παρ' Ἀναστασίου ἱερομονάχου τοῦ Γορδίου ἀποκεκλεισμένου ὄντος ἐν τῷ λαζαρέτῳ, παραμυθίας τινὸς χάριν, τῆς ἧς εἶχεν ἐκεῖσε ταλαιπωρίας.

ἄχπθ' ἔτος τὸ σωτήριον.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΜΗ ΜΕΛΟΥΣ

ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ. — Μανομετρικὸν ἀσβεστόμετρον*, ὑπὸ Δεωνίδα Δ.
 Οἰκονομίδου. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Α. Χ. Βουρνάζου.

Μελετήσαντες τὰς μέχρι σήμερον ἐν χρήσει ἀσβεστομετρικὰς συσκευὰς προσεπαθήσαμεν νὰ συνδυάσωμεν τὸ ἐπιθυμητὸν διὰ τὰς πρακτικὰς ἀνάγκας τῆς γεωργίας ὄριον ἀκριβείας μετὰ τῆς εὐχερείας τοῦ χειρισμοῦ καὶ κατελήξαμεν εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς κατωτέρω περιγραφομένης συσκευῆς.

Αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῆς μετρήσεως μανομετρικῆς στήλης ὕδατος ἀντιστοίχου πρὸς τὴν ποσότητα τοῦ ἐκλυομένου ἀνθρακικοῦ ὀξέος κατὰ τὴν ἐπίδρασιν ὕδροχλωρικοῦ ὀξέος ἐπὶ γνωστῆς ποσότητος χύματος ἢ ἄλλης τινὸς οὐσίας περιεχούσης ἀνθρακικὸν ἀσβέστιον.

* LEONIDAS ECONOMIDES.—Manometrical calcimeter.